

Хата хлопчика-мізинчика

Олександр Копиленко

1

Важко жити на світі Денисові... І знаєте чому? Дуже він малий! Такий малий, що мати називає його хлопчиком-мізинчиком.

Іноді Денис навіть і заплаче на самоті, так хочеться йому бути великим. Та й мати частенько говорить — ріс би ти, Денис, швидше, помічником був би.

Тут ще діти в школі взнали, що мати називає Дениса мізинчиком, почали його дразнити. Особливо дівчата. Денис насупиться й відповідає:

— Який я тобі мізинчик? У мене ось він, мізинчик! А я незабаром виросту аж до стелі і стану вищий за дядька Кирила!

Найбільш заздрить Денис дядькові Кирилові, бо той найвищий.

Кирило бригадир і на всі руки майстер. Мати часто каже: у Кирила золоті руки! Він і швець, і жнець, і в дуду грець. Одне слово, золоті руки...

Денис уважно придивлявся до рук дядька Кирила. І нічого особливого не помічав. Тільки великі вони в нього, от і все...

Заздрісно думав Денис:

— От коли б мені такі руки! Тоді і в мене вони були б золоті. А моїми що зробиш? Он хату ставити треба, та куди там!"

І щоразу Денис дивився на свої руки, міряв їх, стискував кулаки, але руки не збільшувались.

Дядько Кирило дуже високий. З усіх сил Денис задирає голову вгору, щоб розглянути веселе обличчя дядька Кирила. А особливо вуса! Вони стирчать гостро вперед — ось-ось заколють!.. Дуже смішні вуса!

Якось прийшов до них дядько Кирило, почав смішити Дениса і малу Денисову сестричку Настусю. А Денис і каже:

— Вам добре, дядьку, з такими вусами. Коли б вони мені, то я б нічого в світі не боявся.

— А кого ж ти боїшся? — спитав Кирило, поворушивши вусами так, ніби вони в нього живі.

— Раніше я гітлерівців трохи боявся. А тепер павуків та гадюк,— відповів Денис.

Кирило вхопив Дениса на руки, підкинув угору і знов упіймав. Денис заплющив очі і онімів. Здалося йому, що він довго літав, побував мало не на небі і назад повернувся в легкі, золоті руки дядька Кирила.

Мати, хоч і хвора, але засміялась і, закашлявшись, сказала Кирилові:

— Оця проклята землянка згноїть нас...

— Нічого, Одарко, хату добру собі поставиш,— відповів Кирило.

— Як я її поставлю? У кого мужик у дворі, той таки ставить,— і мати тяжко зітхнула.

— Не журись! А народ навіщо? — скрикнув Кирило.

— На всіх не набудуєшся. Проклятий фашист все село під небо з вогнем пустив.

— Поглянь, який у тебе геройський мужик у дворі, а ти долю гнівиш! — показав Кирило на Дениса.— Правда, студент?

Чомусь дядько Кирило все називає Дениса студентом і хитро Посміхається.

— Правда,— відповів Денис,— я вже, мабуть, швидко почну Хату ставити. Хоч малесеньку.

— Ох ти, помічник мій, мізинчик,— пригортала мати до себе Дениса.

2

Сьогодні зранку Денисові весело.. Сонце стоїть перед ним таке молоде й завзяте... Гріється Денис, і радісно йому. Щойно прокинувся, а ще весь день попереду. З чого ж його починати роботу?

— Буду свою хату ставить! — вирішив Денис.

Давно вже намірявся Денис поставити під вишнею маленьку хатинку і поселити там рогатого жука-оленя. Цей жук править Денисові за корову. Налигав Денис жука тоненькою ниточкою за роги і пасе під старою яблунею. Кілька днів уже пасеться рогатий жук... А Настуся його боїться.

Тільки Денис узявся до роботи, хату будувати, а тут мати гукає. Побрів Денис до землянки.

— Що ти там робиш, синку? — спитала мати.

— Та хату ж збираюсь ставити.

— Яку хату?

— А таку собі, невеличку, щоб там жив мій рогатий жук. Він у мене корова,— заклопотано відповів Денис.

— Вигадаєш таке... Нездужаю я, синочку. Піди краще води хоч трохи принеси. Потім Настусю в ясла одведеш. Та вже пора б і цибулю прополоти на городі,— сказала недужим голосом мати.

— Добре, мамо... Хату я потім збудую. За один день її все одно не поставиш. Он дядько Трохим казали, що все літо доведеться крутитися біля їхньої хати, та не знають, чи й закінчать,— мов дорослий, сказав Денис.

— Як же нам ту хату підняти з нашими силами? — сумно проказала мати.

Денис узяв відро й пішов по воду. Іде Денис і думає собі: "Чого воно так, коли мама назвуть мене мізинчиком, тоді нічого і навіть якось легше стає. А коли хто з хлопців, а то ще й з дівчат цвенькне "мізинчик", зразу бити їх хочеться... Чого воно так?"

Цього важливого питання так і не розв'язав Денис, бо побачив, що мчить віз, а кіньми править дядько Кирило. Біля нього сидить якийсь чужий чоловік... Побачивши Дениса, дядько Кирило придержав коней і гукнув:

— Здоров був, Денисе Даниловичу!

— Здорові й ви будьте,— як рівня йому, відповів Денис.

— Перекажи матері, що незабаром у неї гості будуть.

— Добре, тільки вона нездужає.

— Нічого, ми самі впораємось,— додав Кирило і поїхав далі.

Денис приніс води і все переказав матері. Вона махнула рукою.

— Кирило меткий на витівки. Мабуть, якусь новину з району привіз... Веди, синочку, Настусю в ясла,— сказала мати.

— Добре! А ви б вийшли на сонечко погрітись.

Денис вів за руку Настусю. Стежка була м'яка й негаряча, бо сонце ще не встигло забрати нічну прохолоду. Настуся спитала:

— А сьогодні будемо бавитись у корову?

— Будемо. Я пастиму, а ти доїтимеш.

— Ні, я боюсь. Він рогами вщипне! — сказала Настуся.

— Хто він? То ж таки корова,— сердито відповів Денис.

— Я забула... Рогата корова, жук-біжук,— і Настуся злякано примружила очі.

— А ти комарик.— І Денис придавив пальцем ніс сестриці.

— А скільки в тебе ластовиннячок на носі! — протягнув Денис, розглядаючи Настусине личко.

— Ну й нічого, і нехай ростуть,— сказала Настуся.— Он у Галі ще більше, і я хочу ще більше... А щоб було ще більше, треба ніс піском натирати. Ми з Галею натираємо носи піском, тоді ластовиння швидко-швидко розводиться на носах.

— Хто тобі таке сказав?

— Не скажу, не скажу,— приспівуючи говорила Настуся.

— Ну й не треба! — засміявся Денис і ввів Настусю у двір, де коло призьби вже бавилися діти.

3

Вертається Денис додому і думає свою думу. Все-таки важко йому жити на світі... Треба ж хату ставити, а тут біжи цибулю полоти.

А ще гірше, що мати захворіла. Як прийшла звістка, що батько загинув на фронті, зажурилась мати і дуже клопочеться, як далі жити. Все ж село згоріло!..

Втішає її дядько Кирило, і Денис, і Настуся. Голова господарства заходив...

Тільки вони од'їхали, з'явилися дві нові машини. З цих машин зіскочило кілька людей і, привітавшись, почали моторно все розбирати і розкладати біля рівчаків.

Потім розставили працівників, щоб подавали їм цей матеріал.

— Ну, Денисе Даниловичу! — сказав Кирило і ляснув Дениса по плечу: — Оце тобі хата. Вона з готових частин. Бачиш? Такі хати виробляють у нас на заводі. Тут усе злагоджено загодя так, що треба тільки скласти, дещо позамазувати і все... Тут і піч, і вікна, і двері...

І ось на очах у Дениса почав рости будинок.

— Подавай сто сорок шостий! — гукає один робітник.

— Підкинь шістдесят дев'ятий! — командує Кирило.— Та швидше ворухись!

Всі були захоплені працею. І мати Денисова метушилась, забувши про свою хворобу.

Росла біла хата, а Денис ще не вірив. Все ще думав, що це казка... Воно, правда, було схоже на казку, яка твориться тут, на його очах. Ось стіни здіймаються з отворами для вікон і Дверей. Тут і піч складають...

І раптом Денис кинувся допомагати дядькові Кирилу. Він носив маленькі стовпчики, підтягав дошки. Він стомився, але порався, бігав, не відчуваючи втоми...

Ледве сонце почало спускатись на захід, нова хата стояла вже майже готова — біла, чиста, весела, як свято. Почали вкривати її легким черепичним дахом небесно-синього кольору. Нагорі повзав Кирило і двоє приїжджих.

— Подавай, веселіше! — гукав Кирило.— Гей, Денисе Даниловичу! Ну, як вона тобі, подобається?

— Ой, ловко! — тільки й спромігся вимовити Денис.

— Придивляйся, хазяїне! Будеш роботу приймати. Тепер усе наше село таким буде...

А Денис сховався за матір, що гладила його по голові і тихо приказувала:

— Хазяїне мій... Мізинчик...

Сусідка принесла на руках маленьку Настусю. Дівчинка, побачивши нову білу хату, закричала:

— Пустіть мене! Куди ви мене принесли? Це не наш двір! Я вранці йшла, а в нашому дворі цієї хати не було!.. Мамо!..

Всі засміялись, а мати вхопила на руки Настусю і міцно пригорнула до себе...